

Valtra Team

Valtra kundeblad • 2/2008

DIRECT & VERSU

– markedets mest
moderne traktorer

Side 11

Komfort
i luksus-
klasse

Side 18

Bare
fantasien
setter
begrensninger

Side 19

Effekt
og komfort
– helt ny
S-Serie

Side 14

POWER *of* CHOICE

Leder	3	Valtra kommer med helt ny S-serie	14
Trofast traktor-team	4	Suksess for biologisk landbruk	16
Giacomo Ballari: Det europeiske landbruket trenger Innovasjon, investering, konkurransekraft og langsiktig utvikling	6	Komfort i luksusklasser	18
Alder ingen hindring	8	Bare fantasien setter begrensninger	19
Bønder er interessert i administrasjon	9	Juletrær hele året	20
Moderne skogbruk i privateide skoger i Bayern	10	Fjellstøtt valg	22
Direct og Versu modeller kommer nå i N og T seriene	11	Old-timer: Valmets konstantvariable H800	23

Giacomo Ballari:
Det europeiske landbruket
trenger Innovasjon
Side 6

**Bønder er
interessert
i administrasjon**
Side 9

**Juletrær
hele året**
Side 20

Det enkle avanserte

Avansert betyr nødvendigvis ikke komplekst og komplisert – Valtra gjør det avanserte enkelt.

Det teknisk avanserte behøver ikke å være komplisert og i tillegg vanskelig å betjene. Valtra har greid å konstruere den mest avanserte trinnløse traktortransmisjonen på markedet på en enkel måte og samtidig benytte kjente og velprøvede komponenter fra eksisterende transmisjoner – en stor nyvinning innen transmisjonsteknologi.

Har du ikke behov for en trinnløs transmisjon får du snart en med 5 trinns PowerShift med automatgiring i tillegg. Ikke rart verdenspressen ble mektig imponert da Valtra presenterte nyhetene tidligere i høst. Ikke nok med det, men selve flaggskipet, Valtras nye S-serie på opptil 370 HK, fikk svært stor oppmerksomhet fra fagjournalistene.

Gammel kjærlighet rustet ikke og de gamle er eldst er to kjente utsagn. Disse passer godt på vår eldste kunde, **Tolleiv Tveitevoll** som i en alder av 92 gikk til anskaffelse av Valtra N141 Advance. Avansert transmisjon og elektronikk skremmer ikke denne karen som synes traktoren er svært enkel å betjene. Kanskje nok et eksem-

pel på at Valtra gjør det avanserte enkelt. Dessuten har den kjørekomfort som en bil. Mer om våre kommende nyheter og om Tolleiv Tveitevoll kan du lese om inne i bladet.

Situasjoner endres raskt. Det har vi fått erfare denne høsten hvor banker har gått over ende på løpende bånd og aksjemarkedet har stupt. I tillegg har flere bransjer fått erfare at pilene ikke peker oppover bestandig. Alle bransjer vil merke dette, men ikke landbruksmaskinbransjen i samme grad som en del andre maskinbransjer. Innen landbru- ket opplever vi ikke de høye toppene, men heller ikke de dype dalene.

Men Valtra kjører ufortrødent videre.

Følg med når nyhetene lanseres en gang i løpet av 2009. Dette blir spennende og ikke minst svært interessant.

Valtra : Power of Choice

Med vennlig hilsen
Lantmännen Maskin AS

Olav Løberg

Valtra Team

Valtra kundeblad

Utgiver

Valtra Inc., Finland, www.valtra.com

Sjefsredaktør

Hannele Kinnunen, Valtra Inc.
hannele.kinnunen@valtra.com

Redaksjon

Tommi Pitenius, Valtra Inc.
tommi.pitenius@valtra.com

Redaktører

Truls Aasterud, Lantmännen Maskin AS
truls.aasterud@lantmannen.com
Gundel Boholm, Lantmännen Maskin AS
gundel.boholm@lantmannen.com
Sylvain Mislanghe, Agco SA
sylvainmislanghe@fr.agcocorp.com
Lucy Mitchell, AGCO Ltd.
lucymitchell@uk.agcocorp.com
Kim Pedersen, LMB Danmark A/S
kim.pedersen@lantmannen.com
Cinzia Peghin, Agco Italia SPA
cinziapeghin@par.agcocorp.com
Astrid Zollikofer, Valtra Vertriebs GmbH
astrid.zollikofer@valtra.com

Co-ordination Medita Communication Oy

Lay-out Juha Puikkonen

Trykk Acta Print Oy

Foto Valtra arkiv hvis annet ikke er nevnt

Trofast

Siden den første nordiske traktoren kom inn på tunet i 1998, har "team Holden" vært i besittelse av åtte Valtraer. Det tallet står snart for fall.

Noen har bare helt enkelt bestemt seg. Slik er det tilsynelatende for melkeprodusentene fra Rennebu i Sør-Trøndelag. De har bestemt seg for at også neste gang skal det bli en Valtra. Det er bare et spørsmål om hvilken Valtra med hvilket utstyr som tilfredsstiller behovene deres.

Service

Det var en av Valtras konkurrenter som sørget for at far på gården, Einar Holden, henga seg helt og holdent til Valtra. Traktoren han den gang hadde, veltet i de bratte bakkene. Det innebar en produksjonsstans som hans daværende leverandør ikke kunne finne en løsning på. Det kunne derimot Valtras representant i nærheten. Siden har han vært en svoren tilhenger av den finske traktoren. Og hovedgrunnen, i følge han selv, er service.

– Første bud når vi velger traktor, er service. Navnet som står skrevet på siden betyr ingenting hvis servicen ikke fungerer, sier han og skryter uhemmet av Valtras salgs- og serviceteam, Ingvar Rødsjø og Eivind Solberg.

Hele døgnet

Selv om både far Einar, kompanjong og eldste sønn Jan Eirik og yngstesønn Geir Bjørnar definitivt interesserer seg for traktorers teknologiske finesser, er traktoren for dem først og fremst et viktig arbeidsredskap. Med 120 dyr, både melk og kjøtt, skal det slås, vendes og presses mye gras.

– Vi presser rundt 8 000 rundballer i året – 400 til eget bruk og resten leiepressing – og legger gras fra to runder på 500 mål i silo. Det blir mange tonn, sier Jan Eirik som forteller at når været tillater det går traktorene nesten døgnkontinuerlig.

Bratt terreng

Det blir mange timer på traktor. Og enda mer blir det fordi de har mange jern i ilden, både Einar og Jan Eirik.

– Derfor er Valtra en ideell traktor – den tilfredsstiller behovet vårt for kombinert bruk

i bratt terreng, både i skog og på jord. Den har akkurat de egenskapene vi er ute etter. Her er det nemlig ikke et flatt jorde, sier Einar som forteller at det ofte er nødvendig å spenne seg fast med sikkerhetsbelte for å holde seg på plass i førersetet.

Solid

Tre Valtraer og en 1973-modell Volvo 430 står på stallen på Sundset gård i Rennebu. Den gamle Volvoen har de ikke hjerte til å kvitte seg med. Dessuten er den et nyttig

“trekkdyr” på sætra, der den driver kraftverket. Om høsten hentes den ned og er blant annet en viktig transporthjelp i elgjakta.

Det er likevel en Valtra 6600 (97-mod.), en Valtra 6850 (2006 mod.) og en Valtra M150 (2005 mod.) som er kjernetroppene i gårdsdrifta. Og når vi går Holden-gjengen inn på klingen, er ikke god service det eneste som skaper begeistring for Valtra.

– Jeg opplever Valtra som særlig solid. Den er åpenbart bygd for nordiske forhold, mener Jan Eirik som peker på at Valtras fabrikkgaranti tyder på soliditet.

– Det sier litt om produsentene at fabrikkens garanterer traktoren i fem år, sier han.

traktor-team

Mye snø

Solid bør også en traktor med mange bruk-sområder være. Om vinteren er skogen en viktig inntekstkilde. Opp mot 500 kubikkmeter tømmer skal ut årlig. Valtras glatte buk og perfekte vektfordeling gjør at framkommeligheten i dypsnøen er meget god.

- Det vendbare setet er ideelt for å nå ventiltbetjeninga på tømmerkrana, sier Einar som beskriver førerklimaet i Valtraen som ypperlig.

I en snørrik bygd som Rennebu er snøbrøyting også en viktig inntekstkilde for eiere av kraftige traktorer.

- Varmeapparatet er godt, og sørger for varme både til gulv og tak. Når jeg drar ut en

sprengkald morgen, kan jeg allerede etter en halv time kaste jakka. Og rutene er klare og reine sjøl om sørvesten står på, skryter han.

Smidighet

Tekniske finesser som vendegir med parkeringsbrems framheves som en de mange gode løsningene Valtras traktorer er utstyrt med. Pilot-transmisjon ses på som en særfordel. Turbinkoplingen HiTrol – oljekoplingen som ligger bak den ordinære kløtsjen – gjør at traktoren kan smyge seg av gårde.

- På en Valtra 6850 trenger jeg ikke bruke kløtsjen annet enn i det jeg starter. Traktoren blir mer smidig, sier Jan Eirik som mener at

Einar Holden flankeres av sønnen Geir Bjørnar (t.v.) og Jan Eirik. De føler seg trygge på at de tre Valtraene – M150, 6850 og 6600 – gjør den jobben de er satt til.

systemet er perfekt både i skogen, ved lastekjøring og ved plying.

Bytter ut

Det er stor kunnskap om Valtras mange teknologiske finesser som ligger bak når "team Holden" nå har bestemt seg for å bytte ut sin 6600 til fordel for en litt større Valtra. Muntlig overleverer de til distriktssjef Ingvar Rødsjø en ferdig liste med egenskaper den nye traktoren skal ha.

- En traktor uten frontaggregat eller front-hydraulikk er bare en halv traktor, sier Einar.

Å bytte til en større traktor henger sammen med at det meste snart blir større i familiebruket til Einar og Jan Erik Holden. Jan Erik forpakter nabogården, og sammen med far Einar legger han fram tegninger for et hypermoderne nytt fjøs på nærmere 1600 kvadratmeter. Det skal bli hjemmet til det dobbelte antall storfe som det de to gårdene i dag huser.

- Da vil vi ha kapasitet til å produsere 1200 tonn melk i året, forteller Einar som sammen med Jan Eirik i første omgang vil disponere en kvote på 550 tonn.

Da doubles også arealet som årlig skal slås. Bortimot 900 mål bratt terreng skal gi før til sultent storfe.

- Vi stiller store krav til utstyr som skal produsere og transportere 1000 rundballer, sier Jan Eirik.

■ Kalle Seip

Det europeiske landbruket trenger:

Innovasjon, investering, konkurranse

Et intervju med Giacomo Ballari, President i 'European Council

I følge Giacomo Ballari, italiensk ung landbruksentreprenør og president i 'European Council of Young Farmers' (CEJA), er det viktig for landbruksindustrien å øke samarbeidet mellom produsenter og forbrukere. Han tror at produsentene må være mer markedsorientert og fokusere mer på forbrukerne som kunder i andre enden av verdikjeden.

Han tror også at Europeisk landbruk trenger en stadig større grad av innovasjon og spising. Han mener EU må revurdere sin generelle landbrukspolitikk og bruk av subsidier. Særlig bør det gis større støtte til innovasjonsbasert landbruk i stedet for det produksjonsbaserte som får mest i dag. Å bygge et framtidsrettet landbruk er umulig hvis det skal fortsette som nå, der unge bønder må begynne med å kjøpe produksjonsrettigheter.

1. Hvordan ser du for deg Europas landbruk i framtiden?

Det er en økende forståelse for at landbruket er viktig for framtidig utvikling av økonomi og

samfunn. Matvarekrisen, kamp mot klimaendringer, produksjon av fornybar energi og langsiktig planlegging er nøkkelfaktorer for vår Europeiske samfunnsutvikling. Landbruket er en av de viktigste medspillerne for å møte disse utfordringene. Å utvikle et ungt, innovativt, langsiktig og konkurransekraftig landbruk er en stor og viktig utfordring for Europa så vel som for alle moderne samfunn.

Europeisk landbruk og europeiske bønder har nå flere muligheter til å utvikle og etablere et sterkt og konkurransedyktig landbruk hvis det investeres mer i innovasjon og spesialisering. Men det behøves også å utvikle en sterk markedsstrategi og det kreves av

myndighetene at de utvikler en landbrukspolitikk som støtter opp om dette

2. Hvilke konkret gren mener du unge europeiske bønder må ta for å utvikle sitt yrke og sin forretningsdrift spesielt og det europeiske landbruket generelt?

For det første er det meget viktig at det gis flere muligheter til å utvikle nødvendig kompetanse og miljø for entreprenørskap. For det andre må lenken mellom forskning og landbruk bli sterkere. Forskningsresultatene må gjøres tydeligere for de unge som satser i yrket vårt.

Jeg tror også det er viktig å tilby unge bønder fra hele Europa et verktøy som hjelper de å lage egne forretningsplaner inkludert en startpakke med innovasjonssupport og skattelette i en startfase. I tillegg behøves kompetent rådgivning og finansielle instrumenter.

CEJA tror at en reformert europeisk landbrukspolitikk er umulig uten en helt ny og innovasjonsorientert CAP. Vi kan ikke investere i framtida når direkte betaling er knyttet til produksjon. Det er ganske enkelt ikke mulig å investere i framtida med et system som forlanger at unge bønder skal være nødt til å investere enda mer for først å kjøpe rettigheter til en produksjon.

3. Som president i European Council of Young Farmers er du med på å forme europeisk landbruk Hvilke visjoner om industriutvikling har unge europeiske bønder i Europa i dag?

I 2006 gjorde unge europeiske bønder en stor innsats gjennom sine organisasjoner over hele Europa for å skape en visjon om en suksessfull modell for hvordan vårt landbruk skulle se ut i 2013. Resultatet av dette intensive arbeidet på grasrotplanet ble presentert Europakommisjonen for Landbruk og distriktsutvikling Mariann Fischer Boel på European Young Farmers Day den 17. april 2007. Generelt viste undersøkelse-

kraft og langsiktig utvikling of Young Farmers'

sen at alle emner som var tatt opp ble regnet som viktige så det var ingen som skilte seg klart ut. Men noen framkom likevel som viktigere enn andre. Blant disse var konkurransekraft i lokale markeder basert på produksjonskvalitet. På samme tid ser vi også et behov for å hevde oss bedre på det globale markedet.

Innovasjon og utvikling av nye produkter er også blant de oppgavene som unge bønder brenner for. Og det er et stort behov for å støtte konsepter for allsidig landbruk etter 2013. Miljøtiltak, biologisk mangfold, og profesjonell ledelse i lokale samfunn spiller også en viktig rolle i den landbruksmodellen som unge europeiske bønder beskriver.

På spørsmål om hvilke verktøy som behøves for å oppnå et velfungerende landbruk i Europa etter 2013 svarer han at unge bønder behøver hjelp i startfasen og videre hjelp til langsiktige investeringer. Like viktig er risikostyringsverktøy og et sterkt fokus på opplæring og rådgivning. Støtte til planlegging og miljøtiltak rangeres mellom veldig viktig og viktig. I denne sammenheng ser unge europeiske bønder fortsatt på seg selv som matprodusenter men tanken om at bønder også er leverandører av allmenne goder og service er voksende.

4. EU har for tiden 27 medlemsstater og EU's felles landbrukspolitikk skal dekke en rekke ulike klimasoner. Medlemmene i CEJA kommer fra både Sør- og Nord-Europa. Hvilke løsninger ser du på de klimatiske utfordringene?

Klimaendringene er veldig ulike for de ulike delene av vårt kontinent. I nord kan det til og med være en fordel fordi en høyere temperatur kan virke positivt på mange avlinger. I sør er man bekymret for bl a vannsituasjonen.

Men igjen er løsningen større vekt på innovasjon og forskning for å finne de beste tilpasningene til et nytt klima. Men det vil oppstå situasjoner som verken ny teknologi eller fagkunnskap kan løse. Derfor etterlyser unge europeiske bønder et europeisk rammeverk for risikostyring og forsikring som kan beskytte dem.

Til sist vil jeg si at CEJA betrakter landbruk og unge bønder som kanskje det viktigste redskap for å hankses med klimaendringene. Landbruket står for en stor del av karbonbindingen og produksjon og bruk av agroenergi samt lokal distribusjon av matvarer er noen av de viktigste tiltakene som unge europeiske bønder vil satse på.

■ Ville Porkola

CEJA – Organisasjonen for Unge Europeiske Bønder

Organisasjonen for Unge Europeiske Bønder (Le Conseil Européen des Jeunes Agriculteurs – CEJA) ble grunnlagt i Roma for 50 år siden som en trenings og informasjonsorganisasjon for unge bønder og fremtidige landbruksledere. Formålet var å promotere utvikling av landbruk og landområder i Europa.

CEJA har løpende kontakt med EU institusjonene og europeiske beslutningstakere. CEJA's mest synlige aktivitet er organisering

og gjennomføring av årlige seminarer som tar opp fremtidens muligheter og utfordringer for unge bønder i Europa. Her har unge bønder fra hele Europa mulighet til å drøfte utvikling av EU's landbrukspolitikk og andre grunnleggende faktorer direkte med Europakommisjonen og EU-parlamentet. Her bygges det også nettverk og erfaringer deles.

Giacomo Ballari, President i European Council of Young Farmers

Giacomo Ballari er president i foreningen for unge Europeiske bønder (Le Conseil Européen des Jeunes Agriculteurs – CEJA). Han ble gjenvalgt for sin andre toårsperiode i april 2007. CEJA ble grunnlagt for 50 år siden og består av 27 organisasjoner fra 21 EU land. Totalt representerer CEJA mer enn en million unge europeiske bønder.

Giacomo Ballari har arbeidet som landbruksentreprenør siden 1998. Gården han kommer fra ligger i Cuneo i Nord Italia. Gjennom de siste årene har jordbruksdriften gjennomgått en utvikling der produksjonen er spisset og utvidet og består i dag alt vesentlig av honningproduksjon fra mer enn 400 bifolk. I tillegg er en del av arealet omdisponert fra kornproduksjon til grukt og grønnsaker. Ballari har vært med på å utvikle en direktesalgsorganisasjon med mer enn 100 medlemmer der et av hovedmålene har vært å bringe produsenter og forbrukere nærmere hverandre.

Alder ingen hindring

Han kjøpte sin første traktor i 1952. Da var han 36 år. I høst kjøpte Tolleiv Tveitevoll den gjeveste Valtraen i N-serien – N141 Advance. Nå er mannen 92.

Ut og inn av traktoren går som en lek.

Det er tilsynelatende ingen olding som kommer oss i møte. Men så er han da også en ungdom på 92 år. Tolleiv Tveitevoll – som bor på garden med det nesten likelydende navnet Tveitavoll noen mil fra Haugesund – har åpenbart noe å lære bort om helse og fysikk. Myk og spenstig hopper han ut og inn av den store traktorhytta på sin splitter nye grumtraktor.

– Nei, trekker han på det når vi spør hvordan han har klart å holde seg så sprek.

– Her om dagen tok jeg bussen til Haugesund.

– Skal du ha honnørbillett, spurte sjåføren da jeg ga ham pengene.

Hardt arbeid gjennom hele livet, er oppskriften han serverer.

– Jeg har jobbet i skogen. Det var mye slit den gangen. Hadde jo ikke vinsj, sier han.

Singel og grus

Med sin nye Valtra behøver ikke 92-åringen lenger å slite. Det gjør traktoren for ham. Men

å legge inn årene ligger åpenbart ikke til vestlendingen som hevder at han bruker traktoren daglig.

– Jeg bruker den til å kjøre masse fra Etne, sier han og viser fram en ni-tonns henger som i kombinasjon med Valtraen utgjør hans transportekvipasje.

– Med den traktoren merker jeg ikke engang at jeg har noen tonn hengende bak. Kunne gjerne hatt en 12-tonner, mener han.

Smalt

Vestlandet er kjent for sine smale veier. Veien mellom garden Tveitavoll og Etne representerer noe av det smaleste. Selv to små møtende Morris Mini vil måtte finne en møteplass for å løse floken. En Valtra N141 Advance vil ikke ha mindre vansker med å smyge seg forbi et møtende kjøretøy. Men det hindrer åpenbart ikke den årvåkne 92-åringen i å legge ut på den nesten to mil lange strekningen.

– Jeg trenger jo grus og singel til gårdsplasser og veier, sier han.

Bilkomfort

Tveitevoll har lagt skogsarbeidet på hylla. Traktoren hans skal ikke gå i terrenget.

Asfalt og fin grusvei er underlaget han beveger seg på. Det er derfor han valgte som han gjorde da han byttet ut sin tre år gamle Valtra 6850 og gikk helt til topps i komfort.

– Den har fjæring både i framakselen og hytta, sier han og puffer til hytta for å demonstrere.

– Det er jo som å sitte i en bil, smiler han.

Han synes også at Valtra 6850 var en gild traktor.

– Men det er ufattelig stor forskjell på kjøreegenskapene på vei, mener han.

På langtur

Det startet med en Ferguson Gåtass i 1952. Siden har han hatt mange traktorer av forskjellige merker. Og han har vært på veien før med en av sine firehjulinger. Da han etter mange år som sørlending skulle flytte tilbake til oppvekstraktene i 1995 (79 år), satte han

seg likegodt i sin gamle Zetor, koblet til hengeren med en gravemaskin som last, og kjørte over Haukeli.

– Det tok meg halvannen dag, forteller Tveitevoll.

Lærenem

Noen hevder at det er vanskeligere å lære når du blir gammel. Det kan ikke være sant. Sammen med oss er distriktssjefen for Valtra Rogaland Nord og Hordaland, Tor-Bjørn Kolltveit. Han utfordres i en samtale om tekniske finesser. At traktoren er Valtras best utstyrte når det gjelder elektronikk, bekymrer ikke Tveitevoll.

– Det er lett å lære seg, sier den spreke pensjonisten som med letthet manøvrerer traktoren i fotoposisjon foran det nyrestaurerte eldhuset.

Det er nemlig eldhuset han brenner aller mest for.

■ Kalle Seip

Det er alltid hyggelig å slå av en prat når distriktssjef Kolltveit stikker innom på Tveitavoll.

Å drive landbruk i dag handler om administrasjon og å sette seg mål og arbeide for å nå dem. Dagens bønder bruker gjerne mer tid foran datamaskinen enn på traktoren.

Bønder er interessert i administrasjon

Fra å sitte på traktoren til å sitte bak skrivebordet

Den som leder et voksende landbruk er nødvendigvis ikke mest produktiv når han kjører møkk. Han kan utrette mye mer ved å gjøre gode innkjøp, leie land, velge gode underleverandører, utdanne sine medarbeidere, forhandle om priser og planlegge gårdens langsiktige strategier. Selv om bare et fåtall gårder blir så store at de kan ha en full tids skrivebordsjobb så tar det tid og administrere dagens landbruk og tiden tas fra det praktiske arbeidet.

– Den store forskjellen ligger i om gården skal drive masseproduksjon eller spesialproduksjon. En masseprodusent må fokusere på å øke volumet og kutte kostnadene. En spesi-

alist må ha fokus på å øke kvalitet og verdiskapning og finne besparelser gjennom ytterligere spesialisering, sier John Sumelius, professor i produksjonsøkonomi og landbruksledelse ved universitet i Helsingfors.

Landbruksledelse handler om å sette seg mål og ta beslutninger. Først må bonden bestemme i hvilken retning han vil utvikle gården. Skal den vokse, deles, spesialiseres, legges om produksjonen, vedlikeholdes som den er eller gjennomgå en styrt avvikling? Så må det settes realistisk mål i henhold til de ressursene en rår over, hva markedet forventer, egen erfaringer og sosiale omkringliggende forhold.

Når målet er satt må de kunne måles. Tradisjonelt har landbruket vært flinke til å måle produktivitet og finans, men andre faktorer som kundetilfredshet, ekspertise og miljømessige forhold har vært oversett.

– Viktigheten av miljømessige forhold og dyrevelferd er voksende. Naturligvis må også maskininnsats og andre kostnader måles. Det vanskeligste er kanskje å bedømme landbrukspolitiske faktorer og produsentpriser, innrømmer Sumelius.

Etter å ha valgt en retning må en holde fast ved den. Å nå et mål vil også si å gjøre investeringer og gjennomgå opplæring. Når alle de små daglige beslutninger skal tas må de tas med det langsiktige målet for øye. Et annet viktig forhold er om den finansielle ledelsen er presis nok i forhold til driftsformen.

På samme tid må man alltid være fleksibel siden utenforliggende, viktige forhold kan endres raskt. For særlig når det er forhold en ikke kan endre, er det viktig å kunne forberede seg og tilpasse seg i tide.

Gårder er ofte familieforetak så langsiktig planlegging må ta spesielle hensyn i forhold til arv og generasjonsskifter. Siden familiens velvære og gårdens drift henger så nøye sammen må en også legge inn tid til rekreasjon, helse og finansiell risiko. Hvis gården har ansatte må en også utøve en god ledelse i forhold til disse.

■ Tommi Pitenius

John Sumelius, Professor i produksjonsøkonomi og landbruksledelse.

Fra familiegård til landbruksselskap

- Formuler klare mål for gården
- Tenk grundig gjennom måter å nå målene på
- Foreta målinger
- Fokuser på økonomistyring, regnskap og finansiering
- Vær ivrig etter å nå målene
- Overvåk situasjonen
- Endre metoder eller mål hvis nødvendig

Moderne skogbruk i privateide skoger i Bayern

Senter for skogkultur i Bayern, "Bayern Silviculture Centre" har blitt et populært senter for studenter og skogeiere.

Privateid skog utgjør om lag 54 % av Bayerns totale skogareal. De private skogene består generelt av mindre enheter og skjøttes godt av sine eiere.

Skogeierne støttes av en forening som f. eks. kan være behjelpelig med omsetning av små mengder tømmer. Medlemskapet er frivillig. Private skogeiere støttes også fra Bayern Forestry Administration, som bl a jobber for å ivareta private skogeieres interesser og samtidig tilrettelegge for offentlig velferd i skogen. Det drives kurs og forskjellige prosjekter. Motivet for dette arbeidet er "hjelp til selvhjelp".

Arbeid på lag med naturen

Målsettingen er å drive et bærekraftig skogbruk på lag med naturen. Skogeierne lar skogen utvikle seg mest mulig naturlig og blander seg bare inn hvis det er nødvendig for å nå de mål man har satt seg.

Dette er bl a for å sikre seg at ikke fremmede treslag kommer inn. Naturlig gjenvækst skal brukes så langt det er mulig. Planting skal bare foretas etter evt. ulykker eller hvis man må bytte treslag i et område. Det fokuseres også på moderne skogsvedlikehold og tynning tilpasset treslagene sammen med langsiktig

skogpleie som vedlikeholder vegetasjon og hindrer avskoging.

Det er viktig å beskytte miljøet og ivareta hensynet til offentlighetens behov for skogen som rekreasjonsplass. Det legges følgerig også vekt på det menneskelige arbeidsmiljøet for de som arbeider i skogbruket. Og det er laget rutiner for å beskytte skogbunnen under transport av tømmer.

Standardene finnes i regelverket for PEFC skogsertifikat. Per i dag er 3/4 av Bavaria's skoger sertifisert etter en PEFC standard.

Stadig kursing av skogbrukerne

Bayern Silviculture Centre i Kelheim holder kurs og møter for å implementere de foran nevnte prinsippene blant skogeierne. Senteret er unikt i Tyskland ettersom dette er et samarbeid mellom alle involverte parter i Bavaras skogforvaltning.

Kursene i skogkultur omhandler viktige fagområder for skogskjøtsel. I lys av klimændringene legges det mye vekt på en forvaltning som tar hensyn til spesifikke originale treforekomster og en langsiktig forvaltning som opprettholder og vedlikeholder skogarealene.

De mer teknisk rettede kursene legger vekt på miljø og sikkerhet for de mest brukte maskiner og redskaper i privat skogbruk. De viktigste emnene er behandling av motorsag,

Motorsag, traktor og vinsj er blant de viktigste redskapene i privat skogbruk.

traktor, vinsjer og etter hvert også mer og mer bruk av tømmerhengere.

En skole der alle liker å lære

De siste fire årene har antall studenter mer enn doblet seg og økt fra 750 til 1800. Det viser at Bayern Silviculture Centre har truffet blink hva angår innhold og form på disse kursene.

■ Bayern Silviculture Centre i Kelheim, Tyskland

Valtra traktorer er ideelle for skogsarbeid

Ca 10 prosent av registrerte Valtra traktorer i Tyskland brukes i skogbruket. Der brukes de til en rekke ulike oppgaver. Noen går med kran og tømmerhenger i kombinasjon med vinsj og opererer dermed som ideelle små og mellomstore skogsmaskiner. Det er også vanlig å bruke de til å trekke hele trær ut av hogstområdene.

Valtra traktorer er spesielt godt egnet i skogbruket. Robust foraksel og ramme sammen med den glatte undersiden gjør at disse maskinene er det beste valget for tøff innsats i skogen. Fabrikken kan montere en rekke utstyrvarianter som originalutstyr inkludert et eget førerhus som er spesiallaget for skogbruksmodellene. Den originale Jake rammen passer for trepunktsmontering uten bruk av kran. Valtras velrenomerte kvalitet og enkle vedlikeholdsbehov er selvsagt også nøkkelfaktorer som får kundene til å velge Valtra traktorer i skogbruket.

■ Astrid Zollikofer

Valtra Vertriebs GmbH støtter kursvirksomheten ved Bayerns Skogkultursenter. 26. mai 2008 leverte de en ny skogstraktor som skal brukes i kursvirksomheten. Fra venstre mot høyre: Franz Lechner, Josef Wiedemann, Robert Thees, Sepp Spann, Manfred Schwarzfischer, Andreas Meister.

Stig inn – kjør. Å betjene en avansert girkasse har aldri vært enklere.

Valtra introduserer markedets mest moderne traktorer

Direct og Versu modeller kommer nå i N og T seriene

Valtra utvider N og T seriene med Direct modeller med konstant variabel girkasser og Versu modeller med multi-trinn powershift girkasser. Girkassene er utviklet og produsert hos Valtra og hovedkomponentene er de samme både på de trinnløse Directkassene og på Versu sine powershiftkasser. De nye girkassene er utviklet og prøvet sammen med andre velkjente Valtra komponenter som bakaksel og vendegir.

Valtras Versu og Direct modeller er meget enkle å bruke. Det romslige førerhuset har ingen girspaker. Det trinnløse girsystemet betjenes fra en spak på armlenet. Powershift med 5 trinn kasse gires via tre knapper, ergonomisk riktig plassert på førersetets armlene. Med trinnløs girkasse, velger føreren girserie med en spak, hastighet med gasspedalen og kjøreretning med vendegiret på venstre hånd. Å kjøre traktor kan ikke bli enklere.

Unike løsninger på de nye Versu- og Direct-modellene

- Samme hastighet og effektivitet enten du kjører forover eller bakover
- Girkasse og hydraulikk fungerer like bra under ekstremt lave temperaturer
- Hjulavhengig PTO – en perfekt løsning sammen med store tømmer-tilhengere og med annen redskap med hjuldrift
- Hydraulikkleveranser på opp til 160 l/min – selv på de minste modellene
- Drivstoffgjerrig T162e-modell med EcoPower-motor
- Hydraulisk assistent øker effektiviteten, for eksempel sammen med frontlaster
- Ekstremt høyt dreiemoment på lave turtall. Kan også leveres med krabbegir
- Separat gir – og hydraulikkolje forhindrer farlig forurensning

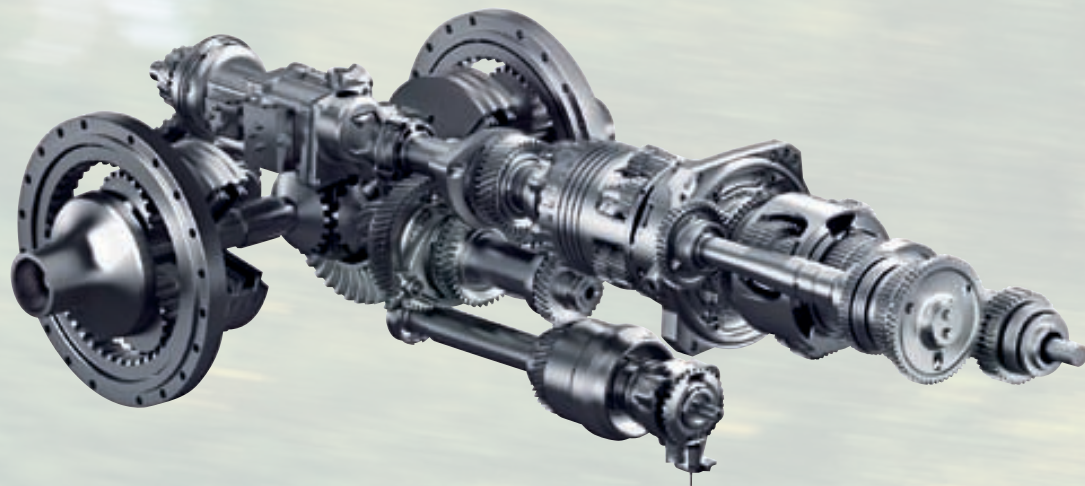
Forerhusene på Versu- og Direct-modellene er usedvanlig romslige – ingen girspaker er i veien. Høyre sidevindu kan åpnes.

De nye modellene bygger på gode Valtra-tradisjoner kombinert med nye, gode egenskaper. Både Versu og Direct modellene kan leveres med TwinTrac så de kan arbeide like effektivt både forover og bakover. Som alle andre Valtra traktorer er Versu og Direct modellene også utviklet spesielt for vårt kalde, nordiske klima og girkassene er totalt frikoplet fra motoren når den starter. Begge de nye modellene kan leveres med vegavhengig kraftuttak som er nyttig på mange arbeidsfelt. Versumodellene har krypegir som standard.

De nye girkassene er meget effektive og behagelige i bruk. 50-km/t girkasse med drivstoffbesparende EcoSpeed kan også leveres.

Større effekt og spesielt høyere dreiemoment

N122 modellen har en AGCO Sisu Power (tidligere Sisu Diesel) 44CWA motor, N142 har en 49SWA-4V motor, T132 –T172 modellene har 66CTA-4V motorer og T182–T202 modellene har 74CTA-4V motorer. Alle disse har større effekt og 5 til 17 % høyere dreiemoment enn tidligere tilsvarende modeller. Dreiemomentet er vesentlig høyere enn før. Alle Versu-modellene kan også leveres med transport "boost" som gir ekstra effekt under transport og de største modellen har Sigma Power som gir ekstra krefter til tunge tak via kraftuttaket. Versu T162e er en drivstoffgjerrig EcoPower lavturtallsmodell. Valtra og AGCO Sisu Power har samarbeidet i over 50 år med utvikling av girkasser og motorer. Det er en god garanti for at hovedkomponentene virker perfekt sammen.

De nye girkassene som Valtra selv har utviklet, er unike innen traktorverdenen. Vendegiret og bakakslene er velkjente og godt utprøvde Valtra-komponenter. Betjeningen av hydraulikkanlegget gjøres enkelt fra et panel på siden av transmisjonsbetjeningen.

De nye traktorene har lastfølende hydraulikk som standard. Standard pumpekapasitet er 115 l/min, men for ekstra krevende redskaper og oppgaver kan en annen pumpe med kapasitet på 160 l/min også leveres. Hydraulikk- og girolje er separat. Men de to oljene varmeveksles så giroljen varmer opp kald hydraulikkolje, som i neste omgang kan kjøle varm girolje under lange transportoppdrag.

HD 3-punkt og industriforaksel med bremses kan leveres for ekstra krevende forhold. T182 og T202 traktorene har en løftekraft i trekkstengene bak på 85 kN. Industriforakselen kan leveres på både N og T serien og på T serien kan den også leveres med to bremseskiver på hver side. T serien kan

leveres med enten 50 kN eller 35 kN frontmontert 3-punkt. Begge 3-punktene foran kan leveres sammen med luftavfjæret foraksel og 35 kN 3-punkt kan leveres sammen med frontlaster. Directmodeller med frontlaster har automatisk turtallsstyring for å gjøre frontlasterarbeidet mer effektivt.

De nye Versu og Direct modellene er servicevennlige med lett adkomst til alle daglige servicepunkt. Dette er traktorer som skal være på åkrene, i skogen og på veien og ikke på verksted.

Bedre kjørekomfort gjennom lange arbeidsdager

De nye T og N seriene Versu og Direct kjennes lett igjen på det nye panseret og bak-

skjermene. Den nye T serien har også støpejernsramme og separat drivstofftank, til forskjell fra tidligere modeller. 2-tallet på slutten av modellnummeret viser at dette er 2. generasjon av N og T serien.

Men det nye designet er ikke bare kosmetisk. Nye luftinntak gir bedre motorkjøling og de nye bakskjermene holder stigtrinnene rene selv under svært sølete forhold.

Oppgradert førerhus gir enda bedre sikkerhet og komfort gjennom lange arbeidsøkter. Det romslige førerhuset har ingen girspaker. Øvre og nedre sidepanel har fått nytt design for om mulig å bli enda mer brukervennlige. Selv på modeller med automatisk klimaanlegg er det nå mulig å åpne sidevindue.

Direct og Versu modeller

Model	Maks effekt hk (ISO 14396)	Maks dreiemoment Nm (ISO 14396)
N122	137	560
N142	152	600
T132	141	580
T152	156	630
T162e	159	675 (790 med EcoPower)
T172	177	715
T182	186	750
T202	200	800 Versu / 750 Direct

Et enda større utvalg av traktormodeller

De nye Valtra Versu og Direct modellene utvider Valtras utvalg av traktorer. N og T serien kan fortsatt leveres som HiTech modeller med tre powershiftgir. Valtras nye utvalg av girkasser gir kunden enda større mulighet til å skreddersy sin egen traktor.

Produksjon av de nye Versu T og N seriene begynner i første halvdel av 2009, mens de nye Direct T og N modellene kommer fra midten av 2009.

Valtra kommer med helt ny S-serie

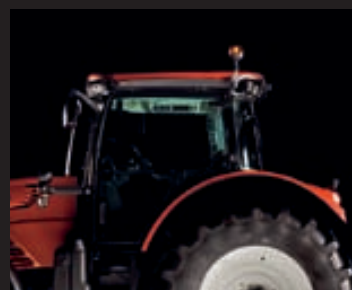
Større effekt, *bedre komfort*

Valtra introduserer en helt ny linje av sine store S-serie traktorer for entreprenører og profesjonelle bønder med større effekt og bedre komfort enn noen annen traktorserie. Den nye S-serien kommer i fem modeller fra 270 til 370 hk

14

Den nye S-serien leveres med imponerende ytelser: Motoreffekt opp til 370 hk, dreiemoment opp til 1540 Nm og trekkraft på maksimalt 17500 kg – disse traktorene tar lett hånd om den tyngste og mest avanserte redskapen.

De nye traktorene er utviklet i nært samarbeid med Valtras eierselskap, AGCO. Hjerteret og ryggraden i den nye S-serien er AGCO Sisu Powers (tidligere Sisu Diesel) 8.4CTA-4V motorer og trinnløs AVT girkasse (AGCO Variable Transmission)

Den nye S-serien introduseres med Selective Catalytic Reduction (SCR) motorteknologi spesielt utviklet for landbruksmaskinsektoren. SCR er et system som opprinnelig ble utviklet for lastebiler der NOx utslippene blir redusert ved å sprøyte en ureabasert AdBlue tilsetning inn i eksosanlegget. Ved å introdusere denne teknologien på traktorer befester Valtra sin posisjon som en pådriver for beskyttelse av miljøet. Den nye S-serien oppfyller allerede utslippsnormene i Tier/Stage 3B for 2011. AdBlue-forbruket er ca 3 % av drivstofforbruket so den 51 liter store AdBlue tanken skal fylles bare annenhver gang dieseltanken må fylles. SCR teknologien har mange fordeler for traktoreiere. Det reduserer drivstofforbruket med ca 5 %. Effekten kan økes uten at varmeutviklingen øker, smøreoljen får lenger levetid og motoren blir mer driftssikker. SCR teknologien er standard på S352 og kan leveres på forespørsel til de andre traktorene i S-serien unntatt S232.

AGCO Variable Transmission (AVT) representerer gjennomprøvd teknologi som vesentlig øker traktorenes effektivitet. Kjøre-hastighet og turtall kan justeres med gasspedalen, håndgassen eller avansert automatikk.

S-seriens trekkraft, hydraulikk og 3-punkt gjør det lett å håndtere selv de største og mest kompliserte redskaper. Trepunktoppheng bak har en maks. løftekapasitet på 11 tonn og 7,5 tonn i enden av trekkstengene over hele løfteområdet. Hydraulikken har en kapasitet på 200 l/min, 6 hydraulikkblokker og en direkte "Power beyond" kobling. Traktoren veier 10 300 kg som kan økes til 14 320 kg ved hjelp av vekt og helt opp til 17 640 kg med doble hjul.

Et helt nytt romslig førerhus toppklasse Fremragende sikt i alle retninger. Traktorene kan leveres med TwinTrac som gjør de like effektive i begge kjøreretninger. Førerhus som er avdempet i alle 4 hjørner i tillegg til fjæring på forakselen og Valtras prisbelønte semiaktive AutoComfort fjæring på førerhuset kan leveres på alle modeller. Som alle Valtra traktorer er også modellene i den nye S-serien meget enkle å betjene Vendegir og håndbrems er f eks like som på andre Valtra modeller. Justerbar QuickSteer servostyring

gjør traktorene lett kjørte. Xenon arbeidslys foran, bak og på sidene gjør det enkelt å arbeide også i mørket. En egen kjøleboks holder mat og drikke kaldt og passasjerer kan sitte komfortabelt og sikkert i sete med ryggstø. Selv om de nye S-serie traktorene er meget avanserte kan det selvsagt leveres en rekke tilleggsutstyr inkludert Isobus redskapskontroll, Auto-Guide styring og fører-sete med klimaanlegg. Vi lager nøyaktig den traktoren kunden ønsker seg.

Valtras nye S-serie erstatter helt den gamle S-serien. Den nye S-serien vil bli produsert fra og med 2009.

Ny S-serie		
	Maks effekt hk (ISO 14396)	Maks dreiemoment Nm (ISO 14396)
S232	270	1185
S262	295	1295
S292	320	1400
S322	350	1492
S352	370	1540

Unike løsninger på den nye S-serien

- Drivstoffeffektiv og miljøvennlig SCR-motor
- Førerhus med kun fire stolper og med firepunkts fjæring
- Avansert, velprøvd AVT-transmisjon
- Agco Sisu Power 8.4CTA-4V motor med rekordhøye effekter og dreiemomenter
- TwinTrac vendbar førerplass
- QuickSteer – enkel endring av styringens utvekslingsforhold

Ari Eteläniemi driver biologisk og arbeider også for andre utenfor egen gård. Fra inntektene som entreprenør kan han vedlikehold en større og mer moderne maskinpark enn han ellers ville hatt mulighet til.

Bonde Ari Eteläniemi arbeider også for andre gårdsbruk. Ved hjelp av inntektene fra dette arbeidet har han vært i stand til å investere i større og mer moderne maskiner som også brukes til beste for egen gårdsdrift.

Suksess for biologisk la

Ari Eteläniemi, driver en gård på 800 da i Nivala, men er ikke en typisk bonde i denne delen av vestre Finland. Ari driver biologisk uten bruk av kunstgjødsel og kjemiske sprøytemidler. I tillegg til sin egen gårdsdrift driver han også som landbruksentreprenør med en rekke ulike maskiner.

En gjennomsnittlig gård i Finland er på 370 da, men Ari's gård er langt større. En gjennomsnittlig biologisk finsk gård er også under 400 da. I tillegg til egen gårdsdrift og entreprenørvirksomheten bruker han også tid på andre gjøremål og ble i begynnelsen av dette året valgt til leder i det regionale bondelaget.

Maskinene må holdes i god stand

Maskinene på Ari Eteläniemis gård er i god stand. Og det er nettopp de svært moderne traktorene og maskinen som gjør han i stand til å jobbe så effektivt som han gjør og rekke over alt sammen.

— Slik jeg ser det, kaster ikke entreprenørvirksomheten så mye av seg, men den bidrar til at jeg hele tiden kan ha en moderne og effektiv

maskinpark og gjennom det også drive mitt eget jordbruk mer effektivt. Jeg kjøper de maskinen jeg trenger til eget bruk og bruker de videre i entreprenørvirksomheten. Dette arbeidet gjør også at jeg holder meg faglig oppdatert, sier Ari.

De viktigste arbeidene han utfører er pøying, såing, fresing, halmsanking, grubbing, drilling, høsting og tørking. Ari's traktorpark består av en Valtra T120 fra 2004 som har gått 3 000 t og en Valmet 705 fra 1985 som har gått 11 000 timer, men som fortsatt er i perfekt stand.

Sist vår kjøpte Ari en 3 m Kongskilde såmaskin som har vist seg å være et veldig godt kjøp ikke minst med tanke på entreprenørvirksomheten, men basert på de siste to års erfaring vet han at for sin egen del vill han ha kjøpt en billigere maskin.

Familiens Eteläniemis "Valtra Team" bestående av (fra venstre): Aarne, Niko, Juhani, Pekka, Urho og Ari selv under høsting av vinterraps.

Valtra T120 og Kongskildemaskinen er en meget god kombinasjon. Traktoren har nok av krefter og bruker overraskende lite drivstoff i forhold til utført arbeid.

Ari har nettopp også kjøpt en 5,1 m Sampo 3065 tresker. Han har også en Överum plog, en 4,5 m Potila radmaskin og en dansk KvikUp harv.

Suksessen i egne hender

Biologisk landbruk er avhengig av vekstskifte. Eteläniemi-gården har en 6-års syklus som begynner med rug og raps, fortsetter to år med havre og avsluttes med to år med grønnkjødsling. Ca 1 500 m³ gjødsel hentes fra lokale husdyrgårder. Til tross for at gården ligger så langt

Landbruk

mot nord dyrkes det opp mot 500 kg havre per da i de beste årene, mye på grunn av Ariis ekspertise og suksessen med vekstskifte.

Selv om vinterraps vanligvis dyrkes lenger sør har man hatt suksess med denne produksjonen på Eteläniemi-gården og høster over 150 kg/da. I 2006 gav et felt på over 200 da en rekordavling på hele 230 kg/da.

Ari har laget sin egen maskin for såing av vinterraps. Han festet en gammel radsåmaskin til en selvkonstruert ramme for å lage 20 centimeters furer som frøene faller ned i.

Samarbeid

Ari Eteläniemi deltar i et nasjonalt prosjekt for biologisk landbruk som han håper vil føre til et forum for å dele kunnskap, ekspertise og erfaringer blant bønder som driver biologisk.

– Biologisk landbruk kan bare ha framgang hvis vi diskuterer åpent om det som angår oss. Det er viktig å huske at å snakke om det positive ikke er å skryte og å snakke om det negative ikke er å klage. Det handler bare om å formidle og dele informasjon, sier Ari.

■ Visa Vilkuna

Biologisk dyrkede produkter er populære blant ansvarlige forbrukere

Biologisk landbruk har alltid funnet sted i verden. Det er først bare i de siste hundre år at bruk av kunstgjødsel og kjemiske plantevernmidler har vært brukt mot skadedyr og sykdommer og dermed splittet landbruker i to retninger.

I dag snakker vi om "vanlig" landbruk som innebærer bruk av kunstgjødsel og kjemisk plantevern og biologisk landbruk som bruker bare naturlige midler og strever for å resirkulere næringsstoffene så effektivt og naturlig som mulig.

Forenklet kan man si at vanlig jordbruk tilfører plantene næring fra utsiden, mens det biologiske jordbruket ivaretar og vedlikeholder jordsmonnets naturlige bestanddeler gjennom vekstskifte og vedlikehold av næringsstoffene. Plantene vokser seg sterke og friske i sunn jord.

Biologisk jordbruk har blitt mer populært over hele verden i de senere år, men i Europa er det store forskjeller fra land til land. F. eks. står biologiske matvarer for ca 10 % av volumet i Danmark, men i Finland var det ennå i 2007 bare 1 % selv om etterspørselen stiger med 10 % i året.

Det er også store forskjeller i popularitet mellom ulike matvaretyper. Korn og

oljeprodukter er de mest enkle vegetabiliske produktene og fjærkrekjøtt er den vanskeligste blant de animalske. Den naturlige forklaringen er bl. a. at reglene for biologisk dyrking av planter er enklere enn reglene for biologisk husdyrhold. Dessuten er produksjonskostnadene for biologisk plantedyrking lavere enn for husdyrhold sammenlignet med ikke biologiske produksjoner. Selv om biologiske produkter ble enda mer populære vil de høye kostnadene fortsatt utgjøre en viktig hensynsfaktor når bønder skal ta stilling til hvilken produksjon de skal velge.

Undersøkelser viser at forbrukernes grunner til å velge biologiske produkter er varierende fra land til land. Franskmennene oppgir bedre smak og renhet som sine grunner. I Tyskland spiller dyrevelferd og naturetikk en stor rolle.

Forskjellene kan synes å være nyanser, men for forbrukere som velger å kjøpe biologiske produkter er ønsket om sunn mat, hensyn til natur og vilje til å støtte et bærekraftig landbruk de viktigste hensynene.

■ Visa Vilkuna

Ari Eteläniemi synes Valtra T120 er en perfekt flerbrukstraktor for sitt bruk. Den passer like godt til lette som tyngre oppgaver. Ari Eteläniemi er fornøyd med både Valtra traktorer og Valtra som leverandør og samarbeidspartner.

Sigvartsen kommer til stort sett over alt med kantklipperutstyret på en TwinTrac.

Komfort i luksusklasse

Han har mange års erfaring med både lastebil og traktor. Maskinfører Jørn-Egil Sigvartsen mener at komforten i TwinTrac XM 150 er i en klasse for seg selv.

– Når jeg først skal bruke tida mi i en traktor, kunne jeg ikke få noe bedre sted å være, sier han fra sin rommelige førerkupe.

Jørn-Egil Sigvartsen i Park og idrett Oslo KF hopper lett ut og inn av førehuset, og mener han har god oversikt både forover og bakover i traktoren. Og god oversikt er viktig for Sigvartsen. Ikke et gress-strå må unnsnippe hans blikk.

– Jobben min er å pynte opp i grøntanleggene, sier mannen som sørger for å kantklippe alt fra parker og idrettsanlegg til gangveier i hovedstaden.

Rundt kumlokk

Den store, rammestyrte Valtraen er en god hjelper når Sigvartsen skal pynte Oslo. Med et bakmontert kantklippeaggregat rygger han traktoren. Han har god kontroll på detaljene når han vender førerplassen og sitter tett inntil aggregatet. Med joysticken styrer han hydraulikken med stor presisjon.

– Med dette utstyret er det mulig å foreta kantklipping rundt kumlokk og flaggstenger. Det er enkelt å komme til de vanskelige stedene, forteller han og viser til at kombinasjonen rammestyrte traktor og vendbar førerplass er en vinner i så måte.

Høye voller

Vi møter Sigvartsen og Valtraen hans på Voldsløkka i Oslo. Den store, grønne lungen benyttes til rekreasjon og idrettslig utfoldelse. Her er fotballbanen som tidligere var Skeids hjemmebane, og flere andre gressbaner.

Andre har slått de store gressplenene før Sigvartsen kommer med sin store Valtra TwinTrac. Hans jobb er å sørge for at de store gressbevakste vollene som skiller baner og plener fra hverandre også er nyklippede og presentable.

Det kreves litt erfaring å kjøre på vollene med en stor traktor. Traktoren tåler det godt, men motet svikter for mange.

– Men jeg har kjørt traktor i skogen. Det er en erfaring som kommer godt med, sier han.

Grasiøs

Maskinføreren trenger ikke ta den store Valtraen opp på vollen som gjenstår når Valtra Team treffer Sigvartsen. Med kantklippeaggregatet når han toppen uten vanskeligheter, selv med alle fire hjula godt plassert på flatmark. Med imponerende teknikk rydder han raskt vollen for gress. Den svære maskinen virer seg grasiøst rundt den avrundede avslutningen, og jobben er utført etter alle kunstens regler.

Enkelt

Sigvartsen troner fornøyd i kupeen. Der styrer han redskap og traktor med den største selvfølgelighet, til tross for at arbeidsplassen hans har et antall knapper og brytere som ville vært et fly verdig.

– Mange tar skrekken av alle knappene. Men egentlig er det såre enkelt. Du finner igjen de samme funksjonene som ble styrt av spaker tidligere, hevder Sigvartsen som hengir seg til beskrivelser av tekniske finurligheter som finnes på traktoren hans.

Fantastisk vendegir

– Det er enkelt og raskt å endre kjøretretning. Du trenger bare å bevege en spak. Den samme spaken håndterer håndbrekket. Takket være Valtras "auto traction" system kan du stoppe traktoren ved å trykke ned bremsepedalen eller la motorturtallet gå ned under 1,000 RPM. Traktoren startes igjen ved å presse ned gasspedalen, eller ta bort foten fra bremsen, forteller Sigvartsen og legger begeistret ut om flere av Valtras fordeler.

– Ved hjelp av cruisekontrollen kan jeg kan velge å sørge for at motoren aldri går over et angitt turtall, eller jeg kan programmere traktoren til å bevege seg i en gitt hastighet, sier han.

TwinTrac

– Få forresten med at traktoren er en veldig behagelig arbeidsplass også fordi den har varmeapparat og aircondition både i tak og gulv, sier Sigvartsen.

Løsningen med vendbar førerplass på en TwinTrac, (ratt, pedaler, vendegir med integrert håndbrekk), har store fordeler.

– Det gjelder både oversikt, sittestilling og ikke minst brytningen på traktorkroppen når en kjører med redskap som stikker opptil sju meter ut på siden, sier Sigvartsen på vei inn i sin TwinTrac for å avslutte nok en god arbeidsdag i Park og idrett i Oslo.

■ **Tekst og foto: Kalle Seip**

Ola Berg på Tynset har fått enklere jobb med å slå gras etter at han skaffet seg en TwinTrac.

Bare fantasien setter begrensninger

Det er som å kjøre skurtresker eller truck, mener Ola Berg på Tynset. I halvannen sesong har han satt sin lit til Valtra TwinTrac N121H når gresset skal slås.

– Jeg sitter og ser rett ned på alt jeg gjør. Jeg slipper å strekke meg eller få kink i nakken. TwinTrack har store ergonomiske fordeler, mener Ola Berg.

Bondesønnen på Fløtten gård i Nord-Østerdalen demonstrerer gjerne hvordan det er å befinne seg i bakvendtland. Slåmaskinen, en Claas Disco 3050 FC, er montert bak på traktoren. Men på Bergs TwinTrac blir den likevel ikke hengende etter i kjøreretningen.

I stedet vender sjåføren førerplassen og lar foran på traktoren vær bak, og bak foran.

– Da unngår jeg å tråkke ned graset med hjula før jeg slår, sier Berg som også drar fordel av den bedrede svingradiusen som er en følge av at han rygger traktoren.

Allsidig

På Fløtten slår Ola Berg årlig 500 mål gras til bruk på farens gård. Foret går til storfe – melke- og kjøttproduksjon. I tillegg kjører han en del leieslåing.

– Traktoren er perfekt til å slå gras med. I tillegg kan den brukes til nesten alt annet. Det er en glimrende kombinasjonstraktor. Det er vel bare fantasien som begrenser bru-

ken – og kanskje tilgang på maskiner som egner seg, mener Berg.

– Jeg pakker rundballer med den, og jeg har kjørt tømmer. Den vendbare førerplassen er veldig gunstig i begge de situasjonene, sier Berg.

Øyekontakt

Å treffe en pall på første forsøk, er stor kunst. I alle fall er det vanskelig hvis gaffelen er montert på et frontaggregat. Men Berg slipper å lete etter pallene i "blinde". Med gaffelen bakmontert og bakovervendt førerplass, har han god øyekontakt med pallegaffelens bevegelser og kan lett manøvrere den dit den skal.

– På den måten får jeg også tyngden av lasta over de store bakhjula. Traktoren er jo bygd for å ha vekten bak, sier han.

Snørydding

Vinter i Nord-Østerdalen er gjerne ensbetydende med snø. Det løser Berg ved å rygge vekk snøen. Snøfresen hans monteres bak på traktoren, men har matingen lengst unna. Når Berg rygger traktoren og har snudd førerplassen, bruker han det midtplasserte ekstrarattet og skyver snøfresen. Dermed slipper han å pakke snøen med traktorhjula.

– Derimot kan jeg hele tida kjøre på nybrøytet veg. Det er jo genialt, sier en storfornøyd TwinTrac-eier.

Distriktssjef Nils Odden i Lantmännen og Ola Berg har mye å snakke om når de møtes i en TwinTrac.

■ Tekst og foto: Kalle Seip

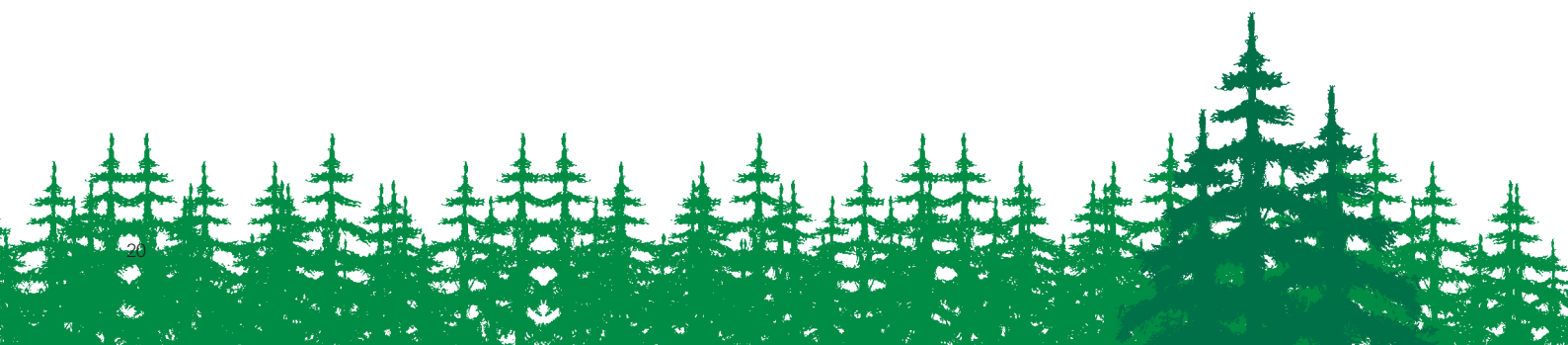
Ejvind Jensen har dyrket juletrær i mange år og i 2007 høstet han og hans medarbeidere nesten 80,000 trær. Alle ble eksportert, de fleste til Frankrike.

Juletrær hele året

Julen varer lenge – ikke minst for
en skogbruker som Ejvind Jensen

Landskapet er litt avrundet sør for Limfjorden, ca 50 km øst for Skive i danske Nord Jylland. Ejvind Jensen har arbeidet her i 27 år og trives med det. Sammen med sin kone Inger Jensen driver han Wedelsborg. Gården har et areal på 10 selveide hektar pluss like mye på leiekontrakt. Hvert hektar er beplantet med juletrær, hele 130 000 stykker.

Det er likevel ikke nok til å leve av så derfor jobber Ejvind også som skogsentreprenør med oppdrag for 10 til 20 kunder.

– Jeg trenger kvalitetsmaskiner som er i stand til å løse de oppgavene jeg jobber med, alt fra rydding til opplasting, forklarer han. Selv om juletrærne høstes fra slutten av oktober til midten av desember er det mye å gjøre i juletrefeltet hele året. Ejvind Jensen bruker to tredjedeler av arbeidstiden på sine egne og andres juletrefelt. Han har en fulltids ansatt og 7 til 8 sesongarbeidere.

Fornøyd med sin nye Valtra

Etter å ha undersøkt nøye i markedet bestemte Ejvind Jensen seg for å kjøpe en helt ny Valtra N141 TwinTrac i juni i 2007.

– Det er avgjørende for meg å ha en traktor som kan kjøres like enkelt i begge retninger, sier han.

Valtra TwinTrac traktorer har to ratt, vendbart sete og dobbelt pedalsett i førerhuset. Fra høyre armlene kan føreren betjene hydraulikk og gir og det er meget enkelt å endre kjøreretning.

At Valtra traktoren har en SisuDiesel motor med imponerende dreiemoment er viktig for Ejvind Jensen. Det kommer godt med under hardt arbeid som for eksempel når gamle felt skal klargjøres for tilplanting med nye juletrær.

Laget etter kundens behov

Når Ejvind Jensen valgte å kjøpe sin nye Valtra N141 Advance ble en rekke behov diskutert med Grundvad Maskinhandel som er Jensens lokale Valtraforhandler.

– Jeg bestilte en girkasse med krypegir, frontmontert kraftuttak og trepunkt, foraksle-fjæring og førerhusfjæring, Ejvind Jensen.

Luftkompressoren brukes til å holde traktor og redskap rene, til å pumpe dekk med hvis en punkterer og til andre nyttige oppgaver der det er praktisk å ha trykkluft lett tilgjengelig.

Ejvind Jensen er svært fornøyd med interiør og komfort i sin nye Valtra N141 Advance med TwinTrac. I førerhuset er det to ratt – et foran og et bak. Inger og Ejvind Jensen foran sin nye Valtra som ble levert i desember 2007.

– Etter en kort og heltisk høstperiode der vi arbeider nesten 100 timer i uka reiser Inger og jeg på ferie i et land der folk vet å kunne slappe av, som f eks i India, forteller Ejvind Jensen.

– Ettersom traktoren har svært harde dekk som er beregnet for skogsarbeid er det svært behagelig å ha fjæring på foraksel og førerhus, sier han.

Traktoren er tilnærmet perfekt å kjøre.

– Trinnløs giring tar stadig markedsandeler, men girkassen i min nye Valtra er akkurat slik jeg trenger, sier han.

Juletrærne må ha høy kvalitet

Ejvind og Inger Jensen har vært lenge i bransjen og er blant de mest profesjonelle juletre-dyrkerne.

– Vi har mye å gjøre fra bestillingen kommer inn og til vi seks til ni år senere kan levere trærne, forklarer Ejvind Jensen.

To-tre års gamle planter kjøpes av kundene selv så de velger sortene selv. Tre hovedforhold spiller en rolle for kvaliteten på juletrær. Først sorten, så jordsmonnet de vokser i og så været fra de plantes til de høstes.

– I år har vi vært rammet av sen frost og tørke. Begge deler kan i verste fall drepe trærne og det har faktisk skjedd her noen steder i 2008, forteller Ejvind Jensen. Om våren, når trærne har nye skudd er de veldig følsomme for frost.

Generelt kan det være vanskelig å definere kvalitet på et juletre.

– De fleste produsenter lager trær som ser veldig like ut, men vi gjør ikke det for vi

mener at et juletre er et naturprodukt. Våre kunder ønsker naturprodukter så vi forsøker også å unngå at trærne vokser så de berører hverandre, forteller Ejvind Jensen.

80,000 trær ble pakket 2007

Danmark har ca 22,000 hektar av sine totalt 2,7 millioner hektar dyrket land beplantet med juletrær. Herfra eksporteres ca 20 millioner trær per år.

Danmark har et velegnet klima for produksjon av kvalitetsjuletrær og hevder seg blant de beste juletreprodusentene i verden.

– Vi eksporter til de fleste europeiske land og Øst Europa har blitt et nytt marked for oss, påpeker Ejvind Jensen.

De fleste av hans trær selges i Frankrike, men Tyskland er også et viktig marked for danske trær.

Ejvind Jensen og hans medarbeidere pakket nesten 80 000 trær i 2007.

– Pakkemaskinen gikk for fullt, husker han. Og ettersom han forventer større salg i år kjøper han sin tredje pakkemaskin før sesongen setter inn.

– Det betyr at vår Valtra N141 Advance også får det travelt. Jeg gleder meg til å høste en rekke flott juletrær, konkluderer Ejvind Jensen.

■ Kim Pedersen

Fjellstøtt valg

De må være steintøffe i sine prioriteringer. Derfor ble Valtra svaret da åtte nye traktorer skulle kjøpes inn.

Det var i sommer det skjedde. Sju nye Valtra A72 kjørte kolonne på trange vestlandsveier, gjennom tunneler, over bruer og med bilferge over Boknafjorden. Ferden stanset i den lille plassen Jelsa, der Norsk Stein AS konverterer norsk grunnfjell til dyrebare knust masse beregnet på et europeisk marked.

– Grunnen til at vi valgte Valtra, er enkel og grei. Det dreier seg om fem års garanti, sier innkjøpssjef **Rolf Haaranes** når Valtra Team blir med på den litt mindre oppsiktsvekkende leveringen av Valtra A72 nummer åtte, litt senere på høsten.

Utvider

Mellom enorme dumpere som årlig flytter på 4,5 millioner tonn stein, er de gilde, røde Valtraene som miniputt-traktorer å regne. Hva i all verden skal et gedigent steinknuseri med Valtras minste og enklest utstyrte traktor?

– Alle har en kasse montert bak. Der er det plass til reparatører, verktøy og reservedeler. Traktorene brukes rett og slett til transport inne på området, forteller Haaranes som allerede neste år må utvide "staben" av Valtraer. Da skal Norsk Stein doble driften og utvide arealet. Dermed skal reparatørene på en enkel og grei måte kunne nå en hvilken som helst rull på det syv kilometerlange transportbåndet.

– Traktorene bruker vi for å slippe å bære, sier Haaranes.

Må ikke svikte

Valget av Valtra dreide seg ikke bare om fem års garanti, forteller innkjøpssjefen.

– Så langt tilbake som jeg kan huske har Valtra hatt ord på seg for å levere kvalitet, sier han.

Og kvalitet er han avhengig av. Norsk Stein trenger traktorer som har minst mulig elektroniske finesser. Traktorene står mye i ro, men når de først skal brukes i transport, er det helt vesentlig at de ikke svikter.

– Våre folk skal ikke bruke tid på å reparere traktorer, slår Haaranes fast.

– Vi valgte den enkle Valtraen fordi vi er ute etter noe som alltid starter og representerer null i uforutsette utgifter, sier han.

Men hvorfor velge en traktor og ikke en pick-up som internt transportmiddel?

– Har du et godt forslag til noe som er bedre, returnerer Haaranes.

Han peker på at en bil er mye dyrere i inn-

Det vakte rimeligvis stor oppsikt i sommer da sju Valtraer kjørte kolonne på trange vestlandsveier, gjennom tunneler, over bruer og med bilferge over Boknafjorden.

kjøp, lettere får karosseriskader og har vesentlig dårligere gjenkjøpsverdi.

Enda enklere

Enklere blir det ikke. For selv om A72 i utgangspunktet er en standardmodell uten for mye moderne hokus-pokus, er Valtraene på Norsk Stein enda enklere. All elektronikk som kan fjernes fra standardmodellen er valgt bort. Det dreier seg for eksempel om styring av trekkstang og inn- og utkopling av kraftuttaket. På de steintrygge traktorene er det valgt mekaniske løsninger.

Men varsellys skal det være. Og skinntrekk på setet for å beskytte mot vått regntøy den dagen regnet bøtter ned. Det gjør det nemlig ikke så sjeldent, noe de sju ikke helt rene Valtra A72 med litt fartstid på Norsk Stein vitner om.

■ Kalle Seip

Distriktssjefene Tor-Bjørn Kolltveit og Terje Helland overleverer den åttende Valtra A72 til Ståle Østerhus hos Norsk Stein AS.

Valmets konstantvariable H800

Den konstantvariable VPS girkassen er ikke den første i sitt slag i Valtras historie. Allerede i 1966 ble Valmet 565 introdusert med hydrostatisk krypegir som senere kom på Valmet 702 og 702S modellen på midten av 1970 tallet. Krypegir var spesielt anvendelig på traktorer som ble brukt til uttak av torvmyr. Den første modellen som kom med en fullstendig hydrostatisk girkasse var Valmet H800.

På midten av 1980 tallet satte Valmet Tractor Group ned en egen gruppe som skulle begynne å jobbe med et traktorkonsept som ikke hadde hørt til Valmet tidligere men som nå skulle inn i serieproduksjon. Det var et interessant konsept bestående av en midjestyrt traktor med like store hjul. Førerhuset var plassert på forparten halvveis over motoren.

Ratt, pedaler og sete var en enhet som kunne dreies 180 grader i førerhuset. Dermed kunne en kjøre like lett i begge retninger. Dernest var frontlasteren plassert på bakre halvdel så traktoren kunne også brukes som bulldoser siden traktoren var midjestyrt og oversikten over alle hjul og laster var utmerket.

Valmet H800 fikk en firesylindret 4,4-liter Valmet 411 DS turbomotor med 110 hk (DIN). Girkassen var 100 % hydrostatisk. På denne tiden begynte hydraulikkleverandørene å tilby rotorstempelmotorer med variabelt volum i hjulnavene. I lav hastighet ble det brukt større volum og motsatt. Det var tre hydrauliske girserier og kjøreretningen ble endret ved å snu oljestrømmen. Hastigheten kunne dermed altså justeres trinnløst.

H800 hadde separate pumper for både for- og bakaksel. Det var ingen mekaniske komponenter mellom motor og hjul. Trakto-

rens hydraulikk var også oppsiktsvekkende med lastfølende pumpe med variabelt kammer og en kapasitet på hele 140 l/min. Fire eksterne hydraulikkuttak var standard.

Valmet H800 var helt åpenlyst en konsepttraktor på SIMA utstillingen i Paris våren 1987 og fikk masse oppmerksomhet. Arbeidet med å sette den i serieproduksjon gikk videre, men siden designet var gjort av andre var dokumentasjonen vanskelig å implementere i fabrikkens eget system og det skapte problemer. Da hele den globale traktorindustrien ble møtt av nedgang tidlig på 90-tallet måtte Valmet ta H800 ut av sitt program.

Men en enslig H800 har likevel overlevd og tatt hånd om alt park og vedlikeholdsarbeid utenfor Suolahti fabrikk i de siste 20 årene og virkelig bevist at konseptet virker.

■ Hannu Niskanen

Valmet H800 var en utrolig avansert traktor. Den ytte 110 hk og den fullhydrostatiske girkassen hadde tre serier fra 0-11, 0-17 og 0-30 km/t. Standard hjul var 16.9-34. Den hadde hydraulisk drevet kratuttak med 540 eller 1 000 o/min både foran og bak. Traktoren veide 4 400 kilo, den hadde en akselavstand på 2 500 mm og en venderadius på 4 100 mm.

Returadresse:
Lantmännen Maskin AS
Postboks 157
2051 JESSHEIM
Telefon 66 75 20 00
www.lantmannenmaskin.no
www.valtra.no

VALTRA

Power Partner

Collection

2009-2010

KOMMER SNART!

